

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO (UE, EURATOM) 2016/1604**z dnia 28 kwietnia 2016 r.****zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiego Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej za rok budżetowy 2014**

PARLAMENT EUROPEJSKI,

- uwzględniając swoją decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiego Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej za rok budżetowy 2014,
  - uwzględniając art. 94 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A8-0097/2016),
- A. mając na uwadze, że Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (zwane dalej „Wspólnym Przedsięwzięciem”) zostało ustanowione w marcu 2007 r. na okres 35 lat;
- B. mając na uwadze, że członkami Wspólnego Przedsięwzięcia są Euratom reprezentowany przez Komisję, państwa członkowskie Euratomu oraz kraje trzecie, które zawarły z Euratomem umowy o współpracy w dziedzinie kontrolowanej syntezy jądrowej;
- C. mając na uwadze, że Wspólne Przedsięwzięcie rozpoczęło autonomiczną działalność w marcu 2008 r.;

Zarządzanie budżetem i finansami

1. zauważa, że Trybunał Obrachunkowy (zwany dalej „Trybunałem”) – w sprawozdaniu dotyczącym sprawozdania finansowego Wspólnego Przedsięwzięcia za rok budżetowy 2014 (zwanym dalej „sprawozdaniem Trybunału”) – uznał, iż roczne sprawozdanie finansowe Wspólnego Przedsięwzięcia przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach jego sytuację finansową na dzień 31 grudnia 2014 r. oraz wyniki transakcji i przepływy pieniężne za kończący się tego dnia rok, zgodnie z przepisami jego regulaminu finansowego;
2. zauważa, że instytucje i organy mają obowiązek sporządzać co roku sprawozdanie z zarządzania budżetem i finansami oraz że informacje przekazane w tym sprawozdaniu przez Wspólne Przedsięwzięcie były niespójne i często niekompletne; zauważa, że Komisja powinna opracować wytyczne dotyczące charakteru i zawartości tego sprawozdania;
3. zauważa, że w sprawozdaniu Trybunału zwrócono uwagę na fakt, że w konkluzjach Rady przyjętych w dniu 7 lipca 2010 r. ⁽¹⁾ zatwierdzono kwotę 6 600 000 000 EUR (wg wartości w 2008 r.) tytułem wkładu Wspólnego Przedsięwzięcia w etap budowy projektu ITER; zauważa, że ta kwota, dwukrotnie wyższa od zakładanych pierwotnie w budżecie kosztów tego etapu realizacji projektu, nie obejmuje kwoty 663 000 000 EUR zaproponowanej w 2010 r. przez Komisję tytułem rezerwy na nieprzewidziane wydatki; przyjmuje do wiadomości, że organizacja ITER utworzyła fundusz rezerwowy, aby zapewnić bardziej przejrzysty mechanizm rekompensujący agencjom krajowym zmiany projektowe i zachęcający organizację wewnętrzną do przyjęcia rozwiązań prowadzących do minimalizacji kosztów w dążeniu do naprawienia niedoskonałości wskazanych w ocenie zarządzania ITER z 2013 r. ⁽²⁾; uważa, że znaczne zwiększenie kosztów projektu może stanowić zagrożenie dla innych programów, które również są finansowane z budżetu Unii, i może być sprzeczne z zasadą optymalnego wykorzystania środków finansowych;

⁽¹⁾ Konkluzje Rady z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie stanu zaawansowania projektu ITER (nr ref. 11902/10).

⁽²⁾ Sprawozdanie z działań następczych po udzieleniu absolutorium za rok 2013.

4. zauważa z zaniepokojeniem, że złożoność działań Wspólnego Przedsięwzięcia skutkuje tym, że kwota wkładu Wspólnego Przedsięwzięcia w etap budowy projektu jest narażona na znaczne ryzyko zwwyżki; zauważa, że ryzyko to wynika głównie ze zmian pod względem zakresu wyników projektu i z opóźnień w obecnym harmonogramie, który został uznany za nierealistyczny, oraz że publikacja nowego planu działania organizacji ITER obejmującego zakres, harmonogram i koszty (zwanego dalej „nowym planem działania ITER”) przez radę organizacji ITER (zwaną dalej „Radą ITER”), zaplanowana na czerwiec 2015 r., została przesunięta na listopad 2015 r., a obecnie przewidywana jest na połowę 2016 r.; ponadto zauważa, że w czasie, gdy prowadzony był audyt, Wspólne Przedsięwzięcie oceniało, że opóźnienie etapu budowy wyniesie co najmniej 43 miesiące; przyjmuje do wiadomości, że Wspólne Przedsięwzięcie stosuje już restrykcyjną politykę w odniesieniu do powyższych kwestii i wstrzymuje się od prowadzenia działań związanych z udzielaniem zamówień do czasu, gdy specyfikacje dotyczące zamówień będą wystarczająco stabilne; ponadto zauważa, że Wspólne Przedsięwzięcie dokonało przeglądów harmonogramów udzielania zamówień w odniesieniu do wszystkich systemów, aby zagwarantować, że czas trwania działań jest prawidłowy i że zaplanowane prace są możliwe do realizacji, biorąc pod uwagę zasoby, jakimi dysponuje organizacja ⁽¹⁾;
5. odnotowuje fakt, że zgodnie z ostatnimi obliczeniami przeprowadzonymi w listopadzie 2014 r. Wspólne Przedsięwzięcie ocenia, że niedobór (dodatkowe wydatki) do czasu ukończenia etapu budowy wyniósł 428 000 000 EUR (wg wartości w 2008 r.); przyjmuje do wiadomości, że Wspólne Przedsięwzięcie pracuje obecnie nad dokładniejszymi i uaktualnionymi szacunkami za pomocą środków mających na celu ograniczenie kosztów oraz że kontrola kosztów będzie nadal priorytetem na poziomie globalnym zarządzania projektem pod kierownictwem nowego dyrektora generalnego organizacji ITER; zwraca uwagę, że podczas posiedzenia Komisji Kontroli Budżetowej w dniu 22 lutego 2016 r. Komisja publicznie oświadczyła, że „odrzuca” propozycję planu działania opracowaną przez nowego dyrektora generalnego organizacji ITER; ponadto zauważa, że Wspólne Przedsięwzięcie wdrożyło system centralny zarządzania danymi kosztowymi, aby utrzymać ścisłą kontrolę nad ewolucją budżetu oraz regularnie monitorować odchylenia kosztów ⁽²⁾;
6. apeluje do dyrektora generalnego organizacji ITER, aby publicznie przedstawił nowy plan działania ITER; oczekuje, że nowy plan działania ITER pozwoli zdecydowanie uniknąć dalszych opóźnień i dodatkowych kosztów projektu ITER;
7. wzywa Wspólne Przedsięwzięcie, aby czynnie uczestniczyło w nowym planie działania ITER, który powinien obejmować harmonogram i zakres projektu; oczekuje, że nowy plan działania ITER będzie dodatkowo obejmował środki mające na celu zastosowanie się do wszystkich uwag poczynionych przez Trybunał;
8. przyjmuje do wiadomości, że Wspólne Przedsięwzięcie wciąż opracowuje centralny, jednolity system, który służyłby integracji wszystkich danych operacyjnych oraz umożliwił regularne monitorowanie i kontrolę szacunków, kosztów i odchyżeń; podkreśla znaczenie posiadania takiego systemu; ponadto zauważa, że Wspólne Przedsięwzięcie nie zaktualizowało wyceny wkładu Wspólnego Przedsięwzięcia w projekt ITER po ukończeniu etapu budowy; przyjmuje do wiadomości, że Wspólne Przedsięwzięcie posiada w pełni funkcjonujący system kontroli i monitorowania kosztów na poziomie ustaleń dotyczących zamówień i na poziomie systemu, jednak w czasie, gdy prowadzony był audyt, nie miał jeszcze wszystkich danych z poziomu 6 (umowy); przyjmuje do wiadomości, że Wspólne Przedsięwzięcie oszacowało koszty dotyczące projektów w pojedynczych zespołach projektowych, a nie w sposób scentralizowany i jednolity; zauważa, że Wspólne Przedsięwzięcie wykorzystuje wiele narzędzi służących zarządzaniu danymi do przechowywania danych operacyjnych i finansowych zebranych w główny zintegrowany system sprawozdawczy i do zarządzania tymi danymi oraz że trwają prace nad usprawnieniem systemu zarządzania danymi kosztowymi i odchyleniami;
9. potwierdza, że w związku z wyzwaniem dotyczącym realizacji projektu ITER nowy dyrektor generalny organizacji ITER przedłożył Radzie ITER plan działania obejmujący konkretne kroki zmierzające do usunięcia głównych przeszkód wstrzymujących obecnie realizację projektu; ponadto zauważa, że jeżeli chodzi o Wspólne Przedsięwzięcie, jego nowy dyrektor p.o. przygotował plan działania Wspólnego Przedsięwzięcia, który jest w znacznej mierze zgodny z planem działania organizacji ITER; przyjmuje do wiadomości, że w marcu 2015 r. dyrektor p.o. Wspólnego Przedsięwzięcia przedstawił plan działania Radzie zarządzającej Wspólnego Przedsięwzięcia, która wyraziła pełne poparcie, oraz że plan działania Wspólnego Przedsięwzięcia stanowi uzupełnienie planu działania organizacji ITER pod wieloma względami i zawiera szereg usprawnień w działaniu Wspólnego Przedsięwzięcia; zauważa, że w czasie gdy prowadzony był audyt, wciąż trwało ustalanie praktycznych aspektów realizacji obu planów działania; zauważa ponadto, że od marca 2015 r. te plany działania są wdrażane i ściśle monitorowane przez organizację ITER i Wspólne Przedsięwzięcie oraz że oczekuje się, iż przyniosą one poprawę;

⁽¹⁾ Ibid.

⁽²⁾ Ibid.

10. przyjmuje do wiadomości, że Rada ITER zatwierdziła również program prac organizacji ITER na lata 2016 i 2017, łącznie z serią działań, jakie należy zrealizować w tych latach; zwraca się do Wspólnego Przedsięwzięcia o przedstawienie tych działań w sposób bardziej szczegółowy organowi udzielającemu absolutorium;
11. zauważa, że gotowy do wykonania ostateczny budżet na rok budżetowy 2014 przewidywał kwotę środków na zobowiązania w wysokości 1 168 800 000 EUR oraz kwotę środków na płatności w wysokości 576 600 000 EUR; wskaźniki wykorzystania środków na zobowiązania i środków na płatności wyniosły odpowiednio 100 % i 88,5 %; zauważa jednak, że w odniesieniu do pierwotnego budżetu na rok 2014 poziom wykorzystania środków na płatności wyniósł 73 %;
12. zauważa, że jeśli chodzi o środki na zobowiązania, 23 % wykorzystano na bezpośrednie zobowiązania indywidualne, a pozostałe 77 % – na zobowiązania globalne; zauważa, że niski wskaźnik wykorzystania środków w ramach indywidualnych zobowiązań można wyjaśnić ogólnym opóźnieniem w realizacji projektu ITER oraz licznymi wnioskami o zmiany złożonymi przez organizację ITER;

Zapobieganie konfliktom interesów i zarządzanie nimi oraz przejrzystość

13. odnotowuje fakt, że poczyniono znaczne postępy i że większość życiorysów członków rady zarządzającej i jej jednostek zależnych została opublikowana na stronie internetowej Wspólnego Przedsięwzięcia; ponadto zauważa, że zgodnie z regulaminem rady zarządzającej członkowie, którzy nie opublikowali życiorysu, nie mają dostępu do systemu zarządzania dokumentami Wspólnego Przedsięwzięcia, który zawiera dokumentację rady zarządzającej⁽¹⁾;

Umowa w sprawie siedziby

14. przyjmuje do wiadomości, że Wspólne Przedsięwzięcie z zadowoleniem przyjęło ofertę Królestwa Hiszpanii dotyczącą nowych pomieszczeń, które byłyby dzielone z instytucją hiszpańską; zauważa jednak, że umowa ta nie została zawarta, gdyż po analizie przeprowadzonej przez niezależnego architekta zewnętrznego okazało się, że dostępne pomieszczenia nie są odpowiednie⁽²⁾; apeluje do Wspólnego Przedsięwzięcia, aby poinformowało organ udzielający absolutorium o wynikach niedawnych negocjacji dotyczących nowej umowy w sprawie dotychczas zajmowanego budynku;

Warunki pracy

15. jest głęboko zaniepokojony, że Wspólne Przedsięwzięcie nie przyjęło jeszcze wszystkich przepisów wykonawczych do regulaminu pracowniczego; zauważa z zaniepokojeniem, że Wspólne Przedsięwzięcie skorzystało z dwóch środków przejściowych, aby uniknąć próżni prawnej do czasu formalnego przyjęcia potrzebnych przepisów wykonawczych do regulaminu pracowniczego; zauważa jednakże, że poczyniono postępy w tym zakresie; wzywa Wspólne Przedsięwzięcie, aby niezwłocznie zaradziło tej sytuacji; wzywa Wspólne Przedsięwzięcie, aby informowało organ udzielający absolutorium o dalszych postępach i stanie zaawansowania wdrożenia⁽³⁾;

Systemy kontroli wewnętrznej

16. zauważa, że w 2014 r. Jednostka Audytu Wewnętrznego Wspólnego Przedsięwzięcia dokonała przeglądu monitorowania realizacji zamówień i poinformowała o istnieniu poważnych zagrożeń, takich jak niedopracowana koncepcja niektórych działań ITER, duża liczba wniosków o zmianę projektu, nierealistyczny harmonogram projektu i opóźnienie w realizacji działań; zauważa, że skuteczne ograniczenie niektórych z tych zagrożeń stanowi dla Wspólnego Przedsięwzięcia trudność, gdyż leżą one w gestii organizacji ITER; zauważa ponadto, że w wyniku przeglądu zidentyfikowano także potrzebę wzmocnienia mechanizmów kontroli i zmian w procesach, w szczególności w zakresie kontroli zarządzania i zmian, finansowego zarządzania zamówieniami i zarządzania w przypadku wystąpienia niezgodności.
17. zauważa z zaniepokojeniem na podstawie sprawozdania Trybunału, że w 2014 r. w wewnętrznym systemie zarządzania ryzykiem Wspólnego Przedsięwzięcia stwierdzono 10 nowych zagrożeń; zauważa, że z 32 działań określonych w celu wyeliminowania 6 bardzo dużych zagrożeń 13 zostało zrealizowanych, 9 było w trakcie realizacji, 1 zostało anulowane, gdyż uznano je za nieaktualne, a 9 działań nie zostało jeszcze rozpoczętych w czasie, gdy prowadzony był audyt.

⁽¹⁾ Ibid.

⁽²⁾ Ibid.

⁽³⁾ ITER AAR – s. 104 oraz sprawozdanie z działań następczych po udzieleniu absolutorium za rok 2013.

18. potwierdza, że Służba Audytu Wewnętrznej Komisji przeprowadziła ograniczony przegląd zarządzania zamówieniami i poinformowała, że Wspólne Przedsięwzięcie przechodzi zmianę z organizacji nastawionej na udzielanie zamówień publicznych w kierunku organizacji, która przede wszystkim zarządza zamówieniami; zauważa, że we wnioskach z przeglądu stwierdzono postęp w ustanawianiu mechanizmów kontroli w całej jednostce w celu wyeliminowania zagrożeń związanych z realizacją zamówień; zauważa jednak, że wyodrębniono także pewną liczbę obszarów, w których istniejące mechanizmy kontroli nie są jeszcze wystarczająco dopracowane, w szczególności jeśli chodzi o zarządzanie zmianami w zamówieniach i nieprzewidzianymi wydatkami;

Zamówienia i dotacje na składniki operacyjne

19. przyjmuje do wiadomości podaną w sprawozdaniu Trybunału informację, że w 2014 r. procedury negocjacyjne stanowiły 58 % spośród 67 postępowań o udzielenie zamówienia na składniki operacyjne oraz że istnieje pole do udoskonalenia w postępowaniach o udzielenie zamówienia;
20. wyraża zaniepokojenie faktem, że w sprawozdaniu Trybunału ustalono, iż w czasie rozpoczynania postępowań Wspólne Przedsięwzięcie nie zapewniło, z jednym wyjątkiem, kwot przydzielonych na różne zamówienia z budżetu ograniczonego pułapem 6 600 000 000 EUR i nie zagwarantowało kwoty o wartości szacowanego kosztu końcowego („EAC”) tych działań; przypomina Wspólnemu Przedsięwzięciu, że taka informacja ma kluczowe znaczenie dla ustalenia odchylenia kosztów w ramach ograniczonego pułapem budżetu; ponadto zauważa, że w ramach jednego zamówienia odchylenie wartości udzielonego zamówienia w stosunku do kosztów wyjściowych wyniosło 29 % i że odchylenia tego nie ujęto w sprawozdaniu komisji ewaluacyjnej; wzywa Wspólne Przedsięwzięcie do zachowania przejrzystości i do ścisłego przestrzegania zasady należytego zarządzania finansami;
21. zauważa z zaniepokojeniem, że w sprawozdaniu Trybunału wspomniano, że komisja ewaluacyjna wykryła uchybienia w ocenie ofert finansowych; zauważa, że w jednym przypadku w ocenie nie wzięto pod uwagę ani opcji dotyczących zamówienia, na kwotę 32 000 000 EUR, ani związanych z nimi dodatkowych kosztów; zauważa, że w innym przypadku ofert nie porównano z przydzieloną wartością z budżetu ograniczonego pułapem ani z kosztami wyjściowymi; wskazuje, że w sprawozdaniach komisji ewaluacyjnej w przypadku żadnego z zamówień objętych przeglądem nie podano szacowanego kosztu końcowego dla tych zamówień;
22. zauważa, że na wyniki niektórych postępowań o udzielenie zamówienia wpłynęły opóźnienia oraz że w przypadku jednego postępowania o udzielenie zamówienia Wspólne Przedsięwzięcie musiało uwzględnić w programie prac na 2014 r. jedno działanie nieprzewidziane i nieobjęte budżetem, co doprowadziło do dodatkowego zamówienia na kwotę 2 880 000 EUR; zauważa, że w jednym postępowaniu o udzielenie zamówienia ocena technicznych kryteriów udzielenia zamówienia wydawana przez komisję ewaluacyjną w jej sprawozdaniu była zbyt ogólna, a przytoczone w niej uwagi nie były wystarczająco szczegółowe, by uzasadnić przyznane liczby punktów; ponadto zauważa, że w trzech postępowaniach o udzielenie zamówienia, mimo że Wspólne Przedsięwzięcie opublikowało odpowiednie ogłoszenia o tych zamówieniach oraz przeprowadziło szereg przygotowań do zamówień, wbrew radom zawartym w Vademecum zamówień publicznych Komisji nie opublikowało ono wstępnego ogłoszenia informacyjnego o zamówieniu w celu nagłośnienia przetargu i zwiększenia konkurencji;

Kontrola i monitorowanie na poziomie ogólnym zamówień i dotacji na składniki operacyjne

23. przyjmuje do wiadomości, że plany działania przyjęte przez Wspólne Przedsięwzięcie w odpowiedzi na przeprowadzone audyty wewnętrzne obiegu środków finansowych, zarządzania dotacjami i umów z ekspertami zostały wdrożone w całości lub w przeważającej mierze do marca 2015 r.; ponadto zauważa, że na 46 zaleceń, które nadal były w toku realizacji, termin realizacji 29 został przekroczony w stosunku do planów działania przyjętych przez Wspólne Przedsięwzięcie w odpowiedzi na przeprowadzone audyty wewnętrzne;
24. zauważa, że audyty *ex post* dotyczące dotacji nie zostały jeszcze zakończone w czasie, gdy prowadzony był audyt Trybunału;

Ramy prawne

25. zauważa na podstawie sprawozdania Trybunału, że Wspólne Przedsięwzięcie nie znowelizowało swojego regulaminu finansowego, aby odzwierciedlić zmiany wprowadzone na mocy nowego rozporządzenia finansowego ⁽¹⁾ i ramowego rozporządzenia finansowego dotyczącego organów, o których mowa w art. 208 nowego rozporządzenia finansowego ⁽²⁾; przyjmuje do wiadomości, że Wspólne Przedsięwzięcie przyjęło środki i rozpoczęło dialog z Komisją w celu rozwiązania tego problemu ⁽³⁾; zwraca się do Wspólnego Przedsięwzięcia, aby informowało organ udzielający absolutorium o postępach poczynionych w tym zakresie;

⁽¹⁾ Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 328 z 7.12.2013, s. 42.

⁽³⁾ Sprawozdanie z działań następczych po udzieleniu absolutorium za rok 2013.

Polityka w zakresie praw własności intelektualnej i przemysłowej

26. odnotowuje podaną przez Wspólne Przedsięwzięcie informację, że uważa ono, iż wprowadzone środki skutecznie łagodzą ryzyko i zwiększają konkurencję; zauważa, że jeśli chodzi o politykę przemysłową, Wspólne Przedsięwzięcie wdrożyło 24 z 32 działań przewidzianych do końca roku budżetowego 2014 ⁽¹⁾;
27. potwierdza, że Wspólne Przedsięwzięcie przyjęło środki w zakresie wyłącznych praw do eksploatacji własności intelektualnej wytworzonej w dziedzinach innych niż synteza jądrowa; ponadto zauważa, że Wspólne Przedsięwzięcie miało opracować definicje i metodologie w celu wskazania zastosowań syntezy jądrowej; przypomina o wielkim znaczeniu tej sprawy; zwraca się do Wspólnego Przedsięwzięcia, aby informowało organ udzielający absolutorium o postępach osiągniętych w tym zakresie ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Ibid.

⁽²⁾ Ibid.